

що у гистоцитоархітектоніці півкуль мозочка, наявні три шари: вентрикулярна зона, проміжна зона, кіркова зона, яка у свою чергу поділяється на внутрішній зернистий, молекулярний та зовнішній зернистий шари. У процесі дослідження встановлено: вентрикулярна зона правої півкулі мозочка має найменшу товщину, а проміжна зона – найбільшу товщину; проміжна зона лівої півкулі мозочка має найбільшу товщину, а вентрикулярна зона – найменшу товщину; найменша щільність нейральних стовбурових клітин спостерігається у молекулярній зоні, а найбільша – у вентрикулярній зоні; більш інтенсивна проліферація нейральних стовбурових клітин присутня у вентрикулярній зоні, а менш інтенсивна – у проміжній зоні; починаючи з вентрикулярної зони, волокна радіальної глії проходять через усі шари мозочка до зовнішнього зернистого шару у радіальному напрямку; експресія синаптофізину присутня в усіх шарах мозочка. Таким чином встановлені макрометричні параметри утворів мозочка плодів людини віком 13-14 тижнів внутрішньоутробного розвитку.

Ключові слова: черв'як мозочка, півкулі мозочка, морфометричні параметри, радіальна глія, внутрішньоутробний розвиток.

Стаття надійшла 5.03.18 р.

что в гисто-цитоархитектонике полушарий мозжечка, имеются три слоя: вентрикулярная зона, промежуточная зона, корковая зона, которая в свою очередь делится на внутренний зернистый, молекулярный и внешний зернистый слои. В процессе исследования установлено: вентрикулярная зона правого полушария мозжечка имеет наименьшую толщину, а промежуточная зона - наибольшую толщину; промежуточная зона левого полушария мозжечка имеет наибольшую толщину, а вентрикулярная зона - наименьшую толщину; наименьшая плотность нейральных стволовых клеток наблюдается в молекулярной зоне, а наибольшая - в вентрикулярной зоне; более интенсивная пролиферация нейральных стволовых клеток присутствует в вентрикулярной зоне, а менее интенсивная - в промежуточной зоне; начиная с вентрикулярной зоны, волокна радиальной глии проходят через все слои мозжечка к внешнему зернистому слою в радиальном направлении; экспрессия синаптофизина присутствует во всех слоях мозжечка. Таким образом установленные макрометрические параметры образований мозжечка плодов человека в возрасте 13-14 недель внутриутробного развития.

Ключевые слова: червь мозжечка, полушария мозжечка, морфометрические параметры, радиальная глия, внутриутробное развитие.

Рецензент Костюк Г.Я.

DOI 10.26724/2079-8334-2019-1-67-208

УДК 611-018(092)

О.Д. Луцук¹, Ю.Б. Чайковський²

¹Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Львів

²Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, Київ

КАРЛ МАЙЄР (ДО 200-РІЧЧЯ ТЕРМІНУ «ГІСТОЛОГІЯ»)

E-mail: yuchaiko@i.ua

Біографічний нарис на пошану професора анатомії та фізіології Боннського університету Карла Майєра, який 200 років тому – у 1819 р. – запропонував і впровадив у біомедичний лексикон термін «Гістологія».

Ключові слова: гістологія, Карл Майєр, історія біології та медицини

Якби у XIX столітті був Фейсбук, одного прекрасного дня 1819 року на сторінці відомого Боннського анатома професора Карла Майєра (Рис. 1) з'явився би приблизно такий пост: «Пропоную науку про тканини тваринних організмів називати Гістологією». Такий пост міг би отримати багато лайків. Але оскільки Фейсбуку ще не було, професор опублікував працю під назвою *Ueber Histologie und eine neue Eintheilung der Gewebe des menschlichen Körpers* «Про гістологію і новий поділ тканин людського тіла» (Рис. 2, 3) [5]. На 40 сторінках він виклав опис тканин, поділивши їх на п'ять основних типів. Звичайно, ця класифікація відрізнялася від сучасної, але була кроком уперед порівняно із загальноприйнятою на той час класифікацією тканин Марі-Франсуа Біша. Та головне – у цій публікації був запропонований новий термін «Гістологія», який дуже вдало і своєчасно констатував перехід морфологічної науки з органного на тканинний рівень завдяки широкому застосуванню мікроскопічної техніки.

Хто ж такий Карл Майєр?.. Його повне ім'я Август Франц Йозеф Карл Майєр [2, 3]. Він народився 2 листопада 1787 р. у місті Швабський Гмюнд (земля Баден-Вюртемберг) в родині купця. Його дитинство та гімназійні роки проходили в мальовничих передгір'ях гірського масиву Швабських Альп, де, ймовірно, він зацікавився природничими науками і вирішив здобути вищу освіту. Відтак К.Майєр вступив на медичний факультет університету міста Тюбінгена, який закінчив у 1812 році, отримавши ступінь доктора медицини. Після цього працював прозектором, а від 1815 року – професором анатомії та фізіології університету в місті Берн (Швейцарія). У 1819 році був запрошений до Боннського університету, де успішно обіймав посаду професора до виходу на пенсію у 1856 р. Тут, окрім виконання академічних обов'язків, він провадив широку лікарську практику.

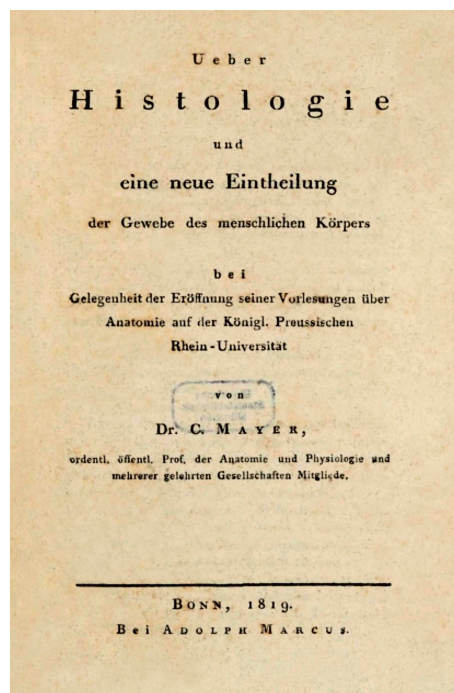
Карл Майер був дуже плідним ученим, опублікував понад 140 наукових праць (дуже значна як на той час цифра!). Його дослідження були широкомасштабними – охоплювали порівняльну анатомію, фізіологію та антропологію, клінічні питання. Більшість із них, однак, були забуті, тому що були написані з натурфілософських позицій. Тим не менше, його ім'я пов'язане з описом розладу жіночої статевий системи, відомого сьогодні як синдром Майєра-Рокитанського-Кюстера-Гаузера. Він також створив наукову школу. Серед його найбільш талановитих учнів у Бонні були Йоганнес Петер Мюллер і Теодор Людвіг Вільгельм фон Бішофф. Виходячи на пенсію, К.Майер передав викладання анатомії професору Максу Шульце, а викладання фізіології професору Герману фон Гельмгольцу. Імена усіх цих непересічних учених сьогодні можна відшукати на сторінках Вікіпедії.

Всебічному аналізу творчого доробку ученого присвячена дисертаційна праця [4].

Карл Майер був двічі одружений і мав трьох синів. Помер учений у Бонні 9 листопада 1865

року. Ми вдячні К.Майєру за його публікацію 1819 року. З часом вона отримала широкий резонанс і, безперечно, мала вплив на подальший розвиток морфології: на медичних факультетах Університетів окрім анатомії, почали викладати гістологію, у тому числі – на окремо створених кафедрах. Зараз неможливо уявити підготовку лікарів без набуття ними знань з гістології, хоча цей предмет є вельми нелегким для вивчення студентами [1]. Гістологія озброїлася сучасними методами дослідження, які використовуються у багатьох наукових роботах. Сьогодні гістологія як ніколи актуальна і знаходиться у розквіті своїх сил і можливостей.

Автори висловлюють подяку професору анатомії і клітинної біології Боннського університету Карлу Шиллінгу (Karl Schilling) за надання портрета і біобібліографічних даних К. Майєра.

Список літератури

1. Skibinskaya TR, Sokurenko LM, Shobat LB, Chaykovskiy YuB. Gistologiya. Trudneye li yeye ucht segodnya? Svít medytstyn ta biolohiyi. 2017; 3: 204-208. [in Russian]
2. ADB:Mayer, Karl (Mediziner) In: Allgemeine Deutsche Biographie (ADB). Band 21, Duncker & Humblot, Leipzig 1885, 121. Available at: [https://de.wikisource.org/wiki/ADB:Mayer,_Karl_\(Mediziner\)](https://de.wikisource.org/wiki/ADB:Mayer,_Karl_(Mediziner))
3. August Franz Josef Karl Mayer. Wikipedia. Available at: https://mbox2.i.ua/read/INBOX/5c5357a863fb/?_rand=1030814281
4. Meyer JD. August Franz Josef Carl Mayer Leben und Werk. Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwurde der Hohen Medizinischen Fakultät der Rheinischen Friedrich-Wilhelms-Universität zu Bonn. Bonn, 1966.
5. Published works. Available at: Google Search https://books.google.com.ua/books?id=1B8_AAAACAAJ&pg=PA1&dq=inauthor:%22August+Franz+Joseph+Karl+Mayer%22&hl=ru&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false

Реферати

КАРЛ МАЙЕР (К 200-ЛЕТИЮ ТЕРМИНА «ГИСТОЛОГИЯ»)

Луцки А.Д., Чайковский Ю.Б.

Биографический очерк в честь профессора анатомии и физиологии Боннского университета Карла Майера, который 200 лет тому – в 1819 году – предложил и внедрил в биомедицинский лексикон термин «Гистология».

Ключевые слова: гистология, Карл Майер, история биологии и медицины.

KARL MAYER (TO 200TH ANNIVERSARY OF HISTOLOGY TERM)

Lutsyk O.D., Tchaikovskiy Yu.B.

A biographical sketch in honor of Professor Karl Mayer, who 200 years ago – in 1819 – proposed and implemented into a biomedical lexicon term «Histology».

Key words: histology, Karl Mayer, history of biology and medicine.

Стаття надійшла 4.02.19 р.

Рецензент Єрошенко Г.А.